

BIVŠI IZASLANIK TVRDI DA JE BEOGRAD ZNAO ZA ZLOČINE U BOSNI

Author: Velma Šarić

On kaže da su jugoslovenske vlasti „bile obaveštene o masovnim ubistvima i zločinima nad civilima“ u Bosni, te da su u njima aktivno sudelovale.

Vlada u Beogradu je posredstvom diplomatskih telegrama bila podrobno obaveštena o zločinima koje su bosanski Srbi počinili u ratu koji je trajao od 1992. do 1995. godine – rekao je bivši bosanski ambasador pri Ujedinjenim nacijama, koji je ove sedmice svedočio pred Haškim tribunalom.

Nekadašnji ambasador Muhamed Šaćirbegović je svedočio na suđenju bivšem generalu Vojske Jugoslavije (VJ), Momčilu Perišiću.

Cilj svedočenja bio je da se potvrdi ocena tužilaštva po kojoj su predstavnici krnje Jugoslavije – uključujući i Perišića kao bivšeg načelnika generalštaba VJ-a – ne samo znali za zločine koje su vojska bosanskih Srba i paravojne formacije u Bosni počinile u periodu od 1992. do 1995., već da je Beograd i pomogao te zločine time što je obezbedio „naoružanje, osoblje, vojnu opremu i usluge bosanskim Srbima“.

Svedočeći iz Ujedinjenih nacija posredstvom video-veze, Šaćirbegović je naglasio da je Beograd preko svojih diplomatskih predstavnika u Ujedinjenim nacijama bio obaveštavan o zločinima u Bosni.

„U periodu od 1992. do 1995. godine, Savezna Republika Jugoslavija (SRJ) nikada nije bila bez svojih predstavnika u UN-u“, kazao je on. „Odgovorno tvrdim da su oni bili obaveštavani o masovnim ubistvima i zločinima nad civilima u Bosni i Hercegovini.“

Perišić je najviši oficir VJ-a koji je optužen za ratne zločine u Bosni i Hrvatskoj, uključujući pomaganje i podsticanje opsade Sarajeva koja je trajala 43 meseca, granatiranje Zagreba, te masakr nad oko 8,000 bosanskih Muslimana, koji se odigrao nakon što je vojska bosanskih Srba u julu 1995. zauzela taj grad.

U optužnici se navodi da je Perišić obezbeđivao finansijsku, materijalnu, logističku i kadrovsku podršku srpskim snagama koje su od 1991. do 1995. delovale na području Bosne i Hrvatske, te da je time doprineo genocidu u Sarajevu i Srebrenici.

Šaćirbegović je izneo detalje koji su se ticali toga kako su bosanski zvaničnici informacije o zločinima prikupljali iz različitih izvora: od snaga UN-a sa terena, iz zvaničnih nota upućivanih Savetu bezbednosti, iz rasprava sa bosanskim kolegama, ili iz medija koji su opsežno izveštavali o patnjama civila.

„Bili smo veoma uporni i imali smo sistematičan pristup izveštavanju o onome šta su snage bosanskih Srba radile na terenu“, kazao je Šaćirbegović. „Ja sam čak običavao da svakodnevno šaljem razne diplomatske note koje bi bile prosleđivane preko posrednika, da bi, nakon prolaska kroz protokol, postale svima dostupne kao javna dokumenta. Bilo ih je najmanje 200 svake godine.“

„Lično sam se osećao moralno odgovornim da pribeležim svaku žrtvu za koju znam, kako bih međunarodnoj zajednici dokazao da se u Bosni [i] Hercegovini dešava ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava. Tada sam mislio da se radi o genocidu, i još uvek smatram da je to bio genocid.“

Šaćirbegović je dodao kako su u tim pismima i zvaničnim notama opisani „teška humanitarna situacija na terenu, problemi civila i izbeglica, prekid snabdevanja lekovima i hranom, nabavka vojne opreme iz SRJ-a i kršenje kontrole granica Bosne [i] Hercegovine“.

Rekao je i da je bio siguran u to „da su predstavnici SRJ-a čitali ta pisma“.

„To pouzdano znam, pošto su nam često stizali odgovori na njih“, rekao je on, dodajući kako su pisma često izazivala rasprave s predstavnicima SRJ-a.

Dodao je kako je i bosanski ratni ministar inostranih poslova, Haris Silajdžić, takođe redovno slao note UN-u, u kojima ih je informisao o „stravičnim zločinima u dolini reke Drine u istočnoj Bosni, kojima su očevici bile izbeglice koje su došle u Sarajevo“.

Šaćirbegović je rekao kako po njegovom mišljenju nije bilo sumnje u to da su formacije jugoslovenske vojske „direktno učestvovala u sukobu u Bosni i Hercegovini“, dodajući da su to činile na različite načine, počev od toga što su slale svoje „vojne i paravojne snage i ubijale civilno stanovništvo“, ali i šaljući „logističku podršku, oružje i ostala redovna sledovanja bosanskim Srbima“.

„Vlada Bosne [i] Hercegovine je verovala u to da će Jugoslovenska Narodna Armija (JNA) biti neutralna snaga – međutim, ubrzo se ispostavilo da je JNA ta koja vodi akcije i nanosi zlo stanovništvu“, kazao je on. JNA je docnije transformisana u VJ.

Šaćirbegovićevo svedočenje je često bilo prekidano prigovorima branioca Gregora-Gaja Smita (Gregor Guy-Smith), koji je rekao kako svedok „nije ekspert, nego bi trebalo da svedoči o činjenicama“.

Tužilaštvo je u dokaze uvrstilo i niz rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, kao i izveštaje Specijalnog izvestioca za ljudska prava iz bivše Jugoslavije, Tadeuša Mazovjeckog (Tadeusz Mazowiecki), uključujući i Rezoluciju UN-a br. 827 (Osnivanje Haškog tribunala za bivšu Jugoslaviju) i Rezoluciju UN-a br. 819, donetu 16. aprila 1993.

Šaćirbegović je rekao da je Rezolucijom 819 „Savet bezbednosti zahtevao da SRJ smesta obustavi snabdevanje naoružanjem i vojnom opremom“. Ta rezolucija je usvojena „nakon što je Međunarodni sud pravde (MSP) izdao privremena uputstva da SRJ smesta preduzme mere za sprečavanje zločina genocida“.

Svedok je rekao da su „izveštaji Mazovjeckog o stravičnom zlu koje se dešava civilima u Bosni [i] Hercegovini bili opširni i detaljni, mnogo opširniji od onih iz medija, i svima dostupni“.

„On je izveštavao o svim vrstama zločina – od ubistava, silovanja, terora, prisilnog deportovanja, ograničavanja slobode kretanja i prava na lečenje, hranu i vodu, uništavanja verskih i kulturnih spomenika, te kažnjavanja i maltretiranja civilnog stanovništva“, kazao je Šaćirbegović.

„Ti izveštaji su bili dostupni svima, svim državama članicama [UN-a], uključujući i Saveznu Republiku Jugoslaviju.“

Rekao je i kako veruje da je Beograd „čitao i izveštaje, i rezolucije Saveta bezbednosti“.

„To tvrdim zato što znam da su predstavnici SRJ-a reagovali na njih, najpre usmeno, a potom i pismeno“, kazao je on.

Suđenje Perišiću je počelo 2. oktobra 2008. On se Haškom tribunalu predao u martu 2005., izjasnivši se kao nevin po svim tačkama optužnice za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti.

Suđenje se nastavlja sledeće sedmice.

Velma Sarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans
Croatia
Bosnia and
Herzegovina

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/biv%C5%A1i-izaslani-tvr-di-da-je-beograd-znao-za-zlo%C4%8Dine-u-bosni>